SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LI (45)
Štev. (Nº) 41

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
22 de octubre - 22. oktobra 1992

ZA NOVE IN BOLJŠE ČASE

Tretji tabor Slovenskih krščanskih demokratov v Ljubljani, 18. t.m. je prvi tabor v priznani državi Sloveniji in prvi z izkušnjo opozicije, je poudaril predsednik SKD Lojze Peterle in dodal, da so krščanski demokrati in njihovi politični prijatelji veliko prispevali k slovenski državnosti. (Na tem taboru je predstavljala Slovence v Arghentini ga. Lučka Kralj Jermanova. *Op. ur.*)

Po njegovem mnenju nenavaden prihod opozicije na oblast ni prinesel dobička in stanje je takšno, kot smo lahko pričakovali. To se kaže v „zaostajanju preobrazbe našega gospodarstva, nerodovitni politični polarizaciji, povečanju državne administracije z nerazumnim povečanjem plač, nič manj nezaposlenih, slabši položaj delavca, kmeta in obrtnika, zastoj pri gradnji cest, zmanjšan mednarodni ugled in poslabšani sosedski odnosi.» Po beseah predsaednika SKD si moramo Slovenci prizadevati za demokratično in po evropskih standardih grajeno gospopdarstvo.

Lojze Peterle je poudaril, da opozicija ne blokira delo skupščine. Krščanski demokrati zagotavljajo na vsaki seji dvotretjinsko prisotnost.

„Vesel sem, da krščanski demokrati tako lepo napredujemo. Imamo več kot petsto krajevnih, občinskih in drugih odborov, žensko zvezo in kmečko gibanje, več kot štiri tisoč mladih krščanskih demokratov, po združitvi z zgodovinsko SLS smo še bolj povezani s Slovenci po svetu, v kratkem bomo ustanovili seniorsko gibanje, smo polnopravni člani Evropske demokratične unije. Vse to nam zagotavlja uspeh na prvih demokratičnih volitvah v svobodni slovenski državi,« je še povedal Lojze Peterle in dodal, „naj bodo te volitve brez zastraševanja, strahu smo užili v tej deželi že preveč.»

Predsedniški kandidat SKD Ivo Bizjak se je v sviojem govoru zahvalil za zaupanje in poudaril, da gre na volitve s prepričanjem v uspeh in z geslom edinost, sreča, sprava.

„V preteklih dveh letih se je maršikaj spremenilo. Dobili smo svojo državo in novo ustavo. Prvič bomo volili predsednika republike in zakaj bi dajali staro vino v nove mehove,» je menil Ivo Bizjak. Slovenija potrebuje edinost, srečo, spravo. Edinost, ki prizna in spoštuje razlike, Srečo, ki jo nudi materialno in duhovno bogata država. Spravo, ki je težaven in dolgotrajen proces in je ni brez celovitega spoznanja resnice o preteklosti.

In za kaj se zavzema predsedniški kandidat?

„Predsednik mora biti človek, ki je moralna avtoriteta in zna prisluhniti težavam vsakdanjih ljudi. Zavzemal se bom za tiste, ki so bili v preteklosti iz ideoloških, zgodovinskih ali verskih razlogov odrinjeni iz javnega življenja, in za Slovence po svetu. Moja posebna skrb velja mladim, kajti država, v kateri mladi nimajo prihodnosti, je tudi sama brez nje. Svojo besedo bom zastavil tudi za starejše, da bi čim lepše preživeli jesen svojega življenja, in za ženske, da bi lahko enakovredno oblikovale našo skupno prihodnost. Rad bi sledil duhu povezovanja in sodelovanja v Evropi in v tem duhu urejal naše odnose s sosedi,» je povedal predsedniški kandidat Ivo Bizjak in končal z besedami: „Prepričan sem, da bomo skupaj vrnili Sloveniji dušo, srce in nasmeh."

Slovenec, 19. oktobra

Sporočilo predstavnika RS

1. Državljani Republike Slovenije, ki bodo na dan volitev 6. decembra 1992 na začasnem prebivanju v Argentini, in drugi, ki so vpisani v slovenskem volilnem imeniku, bodo lahko glasovali po pošti, če do 6. novembra sporoče Republiški volilni komisiji, Resljeva 14, 61000, Ljubljana, zahtevo, da se jim pošlje glasovnica in volilna karta. Pri tem je treba navesti volilno enoto, pri kateri so vpisani v imenik, in natančen poštni naslov v Argentini. Zahteva se lahko pošlje tudi po telefaksu št. 00-38-61-131269.

2. Za prihod v Argentino s slovenskim potnim listom se zahteva vizum, ki ga je treba pridobiti na argentinskem veleposlaništvu na Dunaju. Priporoča se, da rojaki, ki pričakujejo obisk iz Slovenije, prej opozorijo obiskovalce na to zahtevo, da se izognejo neprijetostim ob prihodu ali celo prisilni vrnitvi v Evropo.

Božidar Fink
pooblaščeni predstavnik RS

Zakon o vladi je nesprejemljiv

„Predloženi osnutek zakona o vladi, ki ga skupščini predlaga v sprejem vlada, ne more biti temelj za oblikovanje sodobne države in je v konceptu popolnoma zgrešen. Zato ga ni mogoče izboljšati z amandmaji," je na seji skupščinskega odbora za pravosodje dejal Danijel Starman ter predlagal, naj odbor predloženi osnutek zavrne in predlaga vladi, da pripravi nov predlog, priloženi osnutek pa zavrne. Njegov predlog je odbor sprejel in zakon zavrnil.

Kot kaže vlada nima namena izpeljati načela delitve oblasti na zakonodajno, sodno in izvršilno, saj še naprej želi ohraniti ministrstvo za pravosodje in upravo. Takega ministrstva ne poznajo nikjer razen v socialističnih državah.

Po drugi strani pa tako velikih vlad nimajo v nobeni tako majhni državi in le tiste s štirideset in več milijoni prebivalcev imajo več kot deset ali petnajst ministrstev. Po novem naj bi imeli štirinajst ministrstev, nekatera ministrstva pa naj bi delovala pod naslovom sekretariatov, kar bi v bistvu pomenilo, da bi po novem imeli kar enaindvajset ministrstev, torej le enega manj od sedanje vlade.

Poleg števila ministrstev so v predlaganem zakonu sporna široka pooblastila nekaterih ministrstev, med njimi ministrstva za notranje zadeve

(po Slovencu).

IVO BIZJAK
predsedniški kandidat SKD

14. oktobra je bila v Križankah v Ljubljani zadnja konvencija SKD. Na predsedniški konvenciji sta se v odsotnosti kandidata Ivna Omana pomerila Ivan Bizjak in dr. Andrej Capuder. Ljubljanski volivci so namenili dr. Capudru 38 glasov, Bizjaku 25, Ivanu Omanu dva glasova.

Na štirih konvencijah je zmagal Bizjak, na štirih pa dr. Capuder. Skupni seštevek vseh glasov je pokazal, da je s 188 glasovi zmagovalec Ivo Bizjak, dr. Capuder je zbral 171, Oman pa 29 glasov.

Ivo Bizjak se je rodil 6. januarja 1959 v Kranju. Po poklicu je diplomirani inženir tehniške matematike.

Strokovno se je kalil v podjetjih Iskra Avtomatika, Iskra Delta in Korona inženiring. Svoje znanje zlasti iz področja računalništva in informatike pa je izpopolnjeval na različnih seminarjih, tako doma kakor v tujini.

Strokovno sodelovanje s tujimi partnerji je poglobilo njegovo znanje angleškega, nemškega in ruskega jezika, kar mu je gotovo v pomoč pri njegovi sedanji intenzivni mednarodni dejavnosti.

Dejstvo, da je Ivan Bizjak intenzivno sodeloval v „slovenski pomladi", vse tiste, ki ga poznajo, ne preseneča. Ena stran njegovega družbenega angažiranja predstavlja članstvo v komisiji za študentske zadeve, podpredsedništvo v svetu krajevnih skupnosti, članstvo v delavskem svetu in sindikatu ter članstvo v Društvi izdajateljev revije 2000.

Na drugo stran pa gotovo sodi tri in pol letno tajništvo pri nadškofijskem odboru za študente, sodelovanje pri študentskem listu Tretji dan in pri študentski strani v Družini, ki jo je nekaj časa tudi urejal, že nekaj mandatov je član Škofijskega pastoralnega sveta ljubljanske nadškofije.

Leta 1989 je postal član SKD. Konec istega leta je postal predsednik OO Kranj, na prvem kongresu SKD 1990 je bil izvoljen v Svet SKD, na konferenci leto dni kasneje pa v Izvršilni odbor.

Na volitvah 1990 ga v njegovi volilni enoti izvolijo za poslanca v Zbor občin slovenske skupščine in kasneje tudi za predsednika omenjenega zbora.

Kot član ustavne komisije je politično izredno modro zastopal stališča stranke pri pripravi nove slovenske ustave.

Na drugem kongresu SKD 1992 je kandidiral za podpredsednika stranke in bil tudi izvoljen. Prevzel je komisijo za mednarodne odnose, preko katere intenzivno razvija stike z drugimi programsko sorodnimi strankami v Evropi.

Ivo Bizjak je poročen z ženo Dušo in oče štirih otrok. Skupaj prebivajo v Zgornji Beli na Gorenjskem

Inforamcija SKD.

SKD predstavila predsedniške kandidate

V Kranju so 30. septembra predstavniki Slovenskih krščanskih demokratov, občinski odbor iz Kranja in predstavniki regionalnega odbora za Gorenjsko organizirali prvo predsedniško konvencijo, na kateri so predstavili svoje kandidate: Ivana Omana, Ivana Bizjaka in dr. Andreja Capudra.

Domačini so pripravili najprej enourni kulturni program, nato pa so se v uradnem delu vsi trije kandidati predstavili elektorjem in publiki. Elektorji so lahko postavili po pet vprašanj, na katera so morali odgovoriti kandidati za slovenskega predsednika. Ivan Oman je izredno priljubljen, saj je že večkrat dokazal, da mu ni vseeno, kako se godi Slovencem, pa tudi od samega začetka osamosvajanja Slovenije je zanj značilna pokončna drža. Mnogi volilci se ga spominjajo, ko je stopil v javnost ob vseslovenskem uporu kmetov, ki so protestirali proti prenizkim odkupnim cenam mleka.

Dr. Andrej Capuder, nekdanji republiški minister za kulturo, je eden najuglednejših članov Slovenskih krščanskih demokratov. Čeprav so mu nasprotniki marsikaj očitali, ko je bil minister, je zdaj eden najresnejših kandidatov za predsednika države. Ivan Bizjak je predsednik zbora občin in podpredsednik SKD ter v središču pozornosti slovenske javnostiv zadnjih mesecih.

Na prvi konvenciji Slovenskih krščanskih demokratov v Kranju je dr. Andrej Capuder dobil 19 elektorskih glasov, Ivan Bizjak 12, Ivan Oman pa en glas.

„Slovenski krščanski demokrati bomo sprejeli vsakega, ki bo demokratično izvoljen. Prepričani smo, da bo to naš kandidat," je v uvodnem govoru na konvenciji, ki je bila v dvorani Gorenjskega sejma, dejal Ivan Meglič.

Lojze Peterle je na začetku konvencije med drugim dejal, da je SKD naredila veliko in da verjame v volilno zmago. „Zmagali smo na prvih in zmagali bomo tudi na teh volitvah!"

Še pred predstavitvijo kandidatov za slovenskega predsednika, so povedali, zakaj ne želijo Milana Kučana za predsednika in zakaj bi radi zamenjali vlado dr. Janeza Drnovška. „Kdor je gradil svoje delo in prepričanje na temelju proletarskega internacionalizma in je sedaj zmožen popolnega obrata, je zmožen obrata tudi nazaj," so besede, ki so se nanašale na Milana Kučana. Za vlado dr. Drnovška so krščanski demokrati dejali, da ni samokritična do svojega dela, divja privatizacija se nemoteno nadaljuje, povečuje se brezposelnost, obstaja pa tudi nevarnost koncentracije kapitala v skladu, ki ga obvladujejo sednaji vladi naklonjeni kadri.

(po „Slovencu")

Narodna in univerzitetna knjižnica LJUBLJANA

Afera okrog Janševe knjige

Nova razsežnosti pa se odpirajo v aferi okrog Janševe knjige *Premiki*. Že ob izidu je ta sprožila številna negodovanja pri prenoviteljih in liberalnih demokratih, katere je Janša obtoževal, da so ves čas ovirali osamosvojitvena prizadevanja. V navedbi v isti knjigi, da je neki visok politik politik nekemu tujemu diplomatu „izčvekal" datum osamosvojitve (ta pa je nato informacijo posredoval Beogradu), pa se je nato sam prepoznal „ex komunist" in član državnega predsedstva Ciril Zlobec. Delov komentator odprto piše, da naj bi bil ta tuji doplomat italijanski generalni konzul v Ljubljani Fabio Cristiani, ki naj bi o zadevi obvestil ambasadorja Sergia Venta v Beogradu, sicer osebnega Markovičevega prijatelja. Oblasti v Ljubljani naj bi italijanskemu konzulatu prisluškovale zaradi negativnega odnosa Italije do osamosvojitvenih prizadevanj Republike Slovenije. Prav zaradi tega celotno predsedstvo sešlo z avtorjem knjige ter ob tej priliki sklenilo, da se oba prizadeta odpovesta nadaljnji polemiki, ker bi to lahko škodilo zunanjepolitičnim interesom države.

Zadeva bi se bila že zdavnaj polegla, če ne ne bi pred kratkim Jožef Školč zahteval sklic Sveta za varstvo ustavne ureditve pri predsedstvu republike, in sicer z govoricami, da se je Zlobcu prisluškovalo.

Prenovitelji so zopet napadli Janševo knjigo in zatrjevali, da so vseskozi podpirali osamosvojitvena prizadevanja in da se med lansko junijsko vojno niso sestali z Markovičem, kakor je bilo rečeno v nekem prispevku na TV. S to izjavo po so očitno vso zadevo še bolj obrnili zoper sebe. Nanjo se je namreč ponovno odzval Janez Janša in opozoril na odlomek v Markovičevi knjigi (izšla je letos), v kateri ta piše o posebnem skrivnem sestanku prenoviteljev in liberalnih demokratov z Markovičem 12. junija 1991. Tega dne je — štirinajst dni pred vojno — Markovič govoril v slovenskem parlamentu in poslance svaril pred osamosvojitvijo, nato pa se je sestal še (skupno z vsemi hkrati) s predsedniki vseh parlamentarnih strank. Kot piše v sobotnem Delu minister za obrambo Janez Janša, naj bi se po tem sestanku v vili Podrožnik sestali še delegaciji obeh vlad, slovenske in jugoslovanske, vendar pa Markoviča brez pravega pojasnila ob dogovorjeni uri ni bilo, marveč se je po Peterletovih urgencah pojavil šele zvečer.

Tedaj naj bi, kot poudarja Janša, zastopal precej bolj trda stališča kot zjutraj. Janša zato obema omenjenima strankama zastavlja javno vprašanje, zakaj je bil takšen poseben sestanek sploh potreben:

„Zakaj se je Markovič, če je naletel na enodušen odpor tudi v opoziciji, dobrih 12 dni kasneje vseeno odločil za tankovski pohod na Slovenijo? Glede na njegovo nedvoumno politično spretnost si je zagotovo obetal določeno politično podporo. Si je nekaj tovrstnih iluzij morda nabral ravno v pogovorih s SDP in LDS?" Pri tem je zanimivo tudi to, da je Socialistična stranka potrdila, da je na omenjeni sestanek v resnici bila vabljena, da pa se ga ni udeležila. Omenjeni odstavek iz Markovičeve knjige je bilo moč prebrati že v mariborskem Večeru z dne 25. julija letos, kjer med drugim piše: „Markovič je tedaj neposredno vprašal opozicijo: ‚Ali ste pripravljeni prevzeti oblast? Ste pripravljeni sestaviti vlado?' Opozicija ni bila povsem prepričana, da bi morala prevzeti odgovornost za stanje, kakršno bo nastalo v Sloveniji po 26. juliju. Zato je razmišljala, ali bi bilo dobro rušiti vlado ali ne. Priložnost je bila realna, ker je bila Demosova koalicija zelo krhka."

Lipa sprave in dve petdeseti obletnici

Ko smo 11. maja 1989 na ljubljanskih Žalah posadili Lipo sprave, smo slutili, da ji bodo zagovorniki boljševističnega nasilja nasprotovali in jo bodo kot prispodobo sprave poskušali uničiti. Na predvečer slovesnosti ob 50. obletnici ustanovitve slovenskih partizanskih brigad so jo poškodovali že šestič. Stebelce, ki raste iz zemlje morišča Kočevskega Roga, Teharij in Podutika, so porezali z nožem. Odveč je ugibati, kdo so storilci, ki nočejo slovenske narodne sprave in jih ovira drevo, ki jo simbolizira.

Združenje ob Lipi sprave smo prepričani, da so bili poleg mnogih drugih tudi ti na slovesnosti na Trgu republike (prejšnjem Trgu Revolucije) 18. septembra, na kateri je predsednik Milan Kučan na njihovo razočaranje govoril tudi o pomenu sprave. Bolj so ploskali besedam predsednika borčevske organizacije, ki je govoril o povezanosti med zvezo borcev, Maistrovimi borci in novo slovensko vojsko. Povezovanje Maistrovih borcev s partizani je vprašljivo, Mladi krščanski demokrati pa so tudi v javnih glasilih protestirali proti enačenju partizanov z mlado slovensko vojsko in policijo.

Kot na vseh borčevskih prireditvah je bilo tudi na tej zamolčano bistveno. Zamolčali so, da je Osvobodilno fronto in slovensko partizansko vojsko imela popolnomo v oblasti Komunistična partija Slovenije z Edvardom Kardeljem na čelu. To nedvomno in nad vse prepričljivo vidimo iz tajnega povelja, ki ga je 1. 10. 1942 Edvard Kardelj poslal poveljniku slovenskih partizanskih enot Ivanu Mačku-Matiji. V njem je med drugim zapovedano:

„Duhovnike v četah vse postreljajte. Prav tako tudi oficirje, intelektualce itd. ter zlasti tudi kulake in kulaške sinove."

Ker je danes, 1. oktobra, njegova 50. obletnica, je prav, da se nanj spomnimo tudi ob proslavah „lepega" iz NOB, zlasti pred volitvami, da v oblastne organe ne bi volili ljudi, ki o tem zločinskem povelju še nimajo stališča in o njem sploh nočejo govoriti, ker da je to „neproduktivno". Takšni ljudje ne zaslužijo zaupanja. Če se njihovi ljudje znašajo nad nič krivim simbolnim znamenjem, so sposobni storiti še kaj hujšega. Ponoviti to, kar se je tragičnega zgodilo, in česar nekateri politiki sploh ne obsojajo, marveč le megleno obžalujejo. Zato ne pozabimo preteklosti tudi ob tej obletnici. Da bi se tragedija ne ponovila.

Za združene ob Lipi prave
Stanislav Klep

Liberalna stranka v izseljenstvu

Slovenski javnosti javljamo aktiviziranje LS v izseljenstvu. V posameznih državah že imamo svoje zastopnike. Med nami so tudi mnogi zastopniki Slovenske demokratske stranke - SDS - liberalci - ki so bili skozi desetletja delavni v Slov. narodnem odboru.

Ko se bližajo važne volitve za zbor — parlament, pozivamo naše člane in somišljenike, da se nam pridružijo. V skupnem naporu skupaj z drugimi strankami današnje opozicije se moramo potruditi, da izvolimo novo demokratsko ekipo, ki bo povedla naš narod v duhovni, kulturni in gospodarski preporod.

dr. Peter Urbanc
1 Daleberry Place - Don Mills Ont M3B 2A5 - KANADA
Tel 1-416-447-4332 / faks 1-416-47-7754

Tone Mizerit

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Verjetno je stara bolezen vsake vlade, da skuša obdržati oblast v nedogled. To ne sovpada s tezo, da je vsako politično delo v službi javnega blagra, kajti mnogokrat javni blagor zahteva prav to, da se vlade zamenjavajo. Razumljiv je boj strank, da dosežejo oblast in da se na njej ohranijo, a ta težnja izrodi v bolezen, kadar vsa sredstva podrede temu cilju.

SAMO SPREMEMBE

Sedanja menemistična vlada je od vsega začetka kazala jasno tendenco po hegemoniji. Kot svoj čas Alfonsín, ki je sanjal o „tretjem" zgodovinskem gibanju, ki bi radikalizem obdržal na oblasti dolga desetletja, sedaj tudi Menem sanja o neprenehnem vladanju peronizma, katerega naj bi seveda pooseblja on sam. Razlika je v tem, da je Alfonsín sanjal o zlati bodočnosti in se znanašal na nenehne simpatije volilcev, Menem pa, mnogo bolj realistično, išče razna druga sredstva in se ne zanaša izključno na ljudsko voljo.

Tako je le nepripravljene opazovlce presenetila novica, kako si vlada predstavlja volilno reformo, po kateri naj bi dosegla absolutno večino dveh tretjin v kongresu. Saj smo o tem tudi v našem listu že pisali. Novica je pač ta, da sedaj prihajajo na dan razne številke, ki kažejo, koliko poslancev bo imela vlada, in koliko jih bo imela opozicija. Svojčas smo tudi že omenili, da bi ta reforma (volitev poslancev po posameznih okrožjih — en poslanec na eno okrožje, in ne kot sedaj, listine za celo provinco), dejansko pomenila v praksi bipartidizem, kjer bi se domala vsa mesta razdelili peronisti in radikali. Sistem, podoben kot je v veljavi v Angliji, seveda med nami nima nikake tradicije. A to vlade ne moti, kadar gre za eno največjih in tudi najbolj skritih želja predsednika: sprememba ustave in možnost ponovne izvolitve.

Vrnimo se k osnutku spremembe volilnega zakona. Zapisali smo ob tem svojčas, da bi vlada kaj težko zbrala quorum, kajti vse opozicionalne stranke bi bile proti. Na kar pa seveda nihče ni računal, je na možnost, da bi morda radikali pristali na sistem, seveda če bi uvideli, da je padec priljubljenosti peronizma tako velik, da imajo upanje na lasnto volilno zmago. Ob tem si ne smemo delati utvar: eni in drugi, peronisti in radikali, koncem koncev iščejo najprej lastno korist in nimajo pred očmi, da je družba bolj popolno zastopana s sedanjim proporcionalnim sistemom, kot pa z dejansko veljavo samo dveh političnih strank.

Spričo objave konkretnih številk, koliko poslancev bi si zagotovili peronisti in koliko radikali, če bi ta sistem bil v veljavi na zadnjih volitvah, je zagorel ogenj v strehi. Vlada je hitro zanikala postranske namene, a obenem so potrdili, da imajo na vidiku na nek način spremeniti sedanji način političnega zastopstva. Dejstvo je tudi, da v tako anarhični vladi, kot je menemistična, večkrat ni jasno ne kateri funkcionar ne katera ustanova ima na skrbi sestavo osnutka ali sploh načrte za tozadevni zakon. Vsa stvar bi morala biti v območju notranjega ministrstva in konkretno na skrbi državne tajnice Adeline de Viola. Ta funkcionarka iz vrst liberalcev, a skregana z Alsogarayi (očetom in hčerko), ima ob tem lastne ideje. Najbolj zanimivo pa je, da se je strankino vodstvo liberalcev jasno in glasno izrazilo proti vsakovrstni reformi volilnega zakona.

SAMO SABOTAŽA

Vse to pa zveni dejansko kot račun brez krčmarja. Nihče ne more zatrditi, da bodo prihodnje poslanske volitve imele isti izid kot zadnje iz leta 1991. Še več, zelo težko je, razen če vlada iznajde v zadnjem trenutku kako čarobno sredstvo, da se ponovi zmagoviti pohod menemizma širom države. Poglejmo:

Socialni položaj se ni spremenil na boljše; še več, dejansko se je poslabšal. Vlada sicer napoveduje „socialno dobo", a vprašanje je, če bo imela dovolj finanačnih sredstev, da izvede socialni program pomoči revnim slojem, kot si ga je začrtala. K temu je prišteti še kritični položaj upokojencev, ki so bili znova opeharjeni za upanje vsaj nekoliko dostojnejših prejemkov. Negativno vplivajo tudi samomori, ki so v manj kot dveh mesecih odpeljali preko reke življenja kar 17 starčkov, obupanih nad kritičnim denarnim položajem. V ozadju tega upokojence najbolj grizejo neizpolnjene obljube. Vsi pa vemo, da so v Argentini upokojenci kar zavidljiva volilna sila.

Gospodarski položaj tudi ni rožnat. Plan konvertibilnosti že kaže nevarne razpoke, ki odmevajo v širokih krogih. Borza nenehno pada, vhod deviz v državo se nevarno manjša, težke obljube zunajim upnikom trdo pritiskajo, vlada pa kakor da vsega tega ne vidi. Najbolj narod skrbi rastoča recezija, ko so vendar vse vladne obljube govorile, da bo po stabilizaciji pričela rasti proizvodnja in bo s tem dela dovolj za vse.

Ko še govorimo o izneverjenih obljubah, se vrnimo znova k upokojencem. Predsednik je ves čas debat okoli privatizacije državne petrolejske družbe govoril, da bo le privatizacija dopustila izboljšati položaj upokojencev. V ta namen so potem v senatu na predlog peronističnega zastopnika province San Luis dodali stavek, da gre ves izkupiček privatizacije za zboljšanje upokojenskih plač. In prav ta stavek je sedaj predsednik črtal. Veto je družbo enostavno razjaril, kljub vladnim trditvam, da bodo na tak ali drugačen način upokojenci edini prejemniki tistih denarcev.

Končno pridemo do te zadnje, najvažnejše točke. Ljudje vladi več ne verjamejo. A žalostno je (in to Menema in njegov načrt rešuje), da tudi ni druge osebe, ne strank, ne ustanove, v katero bi ljudje lahko vložili svoje upe. Tako doživljamo volilno nihanje med radikali in peronisti, doživljamo rast in znova padec liberalcev, ojačenje in usihanje levice; ali zgodovnisko navdušenje in razočaranje nad vojaškimi vladami. Kam se obrniti? To je težko vprašanje, ki ga mora narod rešiti čim prej. K temu mu pomaga dolgoletna težka šola neuspešnih in korumpiranih vlad. A odgovora še ni, niti ga ni videti na obzorju. Medtem je le jasno, da sedanja vlada napenja sile za samoohranitev, a obenem sama sabotira možnost ponovnega mandata. Ko je Alfonsina odnesel polom „avstralskega" plana, Menemu preti polom konvertibilnosti, če ga ne reši uspešni udarec krmila.

IGOR SENČUR

SLOVENCI MED MITOM IN RESNIČNOSTJO

Mit utiša razum

„Mit omogoča, da z enim pogledom objamemo določeno vrsto nespremenljivih odnosov in jih izločimo iz kopice vsakodnevnih prividov... Mit najglobje obeležuje možnost, da nas obvlada brez naše vednosti. To, kar neko pripoved, dogodek ali osebnost naredi za mit, je prav ta oblast, ki jo ima nad nami proti naši volji... Njegova pripoved izključuje vsako sodbo, utiša razum ali vsaj onemogoči njegovo delovanje." V skladu s pronicljivimi navedbami Denisa de Rougemonta bi lahko dejali, da kolikor bolj življenje kake družbe temelji v mitu, toliko bolj ima ta mit oblast nad voljo in razumom določene družbe. Življenje takšne družbe se kaže kot iracionalno. In seveda obratno: kolikor bolj je kaka družba utemeljena na zakonih, do katerih je prišel človekov um, ko je težil k čim večji smiselnosti, življenja v skupnosti, toliko bolj je življenje takšne družbe svobodno in razumno. Ni nam treba iti daleč, da bi se o tem prepričali. Že dobro desetletje lahko opazujemo, kako je mit o kosovski bitki prebudil čustva srbskega naroda ter zbral in usmeril vso njegovo voljo v vedno bolj iracionalna dejanja, iz katerih proseva vse večja diaboličnost. Ni še jasno, kdaj in kako se bo ta čustveni potencial izčrpal. Norenje opijanjenih svečenikov tega mita je vse večje in moriji na Balkanu ni videti ne konca ne kraja. Dodajmo le to še, da kosovski mit nikakor ne ustreza zgodovinski resničnosti kosovske bitke.

NOB — slovenski mit

Tudi Slovenci nismo brez mita. In tudi ta naš mit nikakor ne ustreza zgodovinski resničnosti. Zato je izvor premnogih iracionalnosti. To je mit o NOB.

Čim bolj opazujemo dogajanje v slovenski družbi, tem bolj se nam dozdeva, da je izvor osnovnih anomalij prav nerazčiščena preteklost. Zato bi lahko dejali, da je državljanska vojna izvirni greh slovenskega naroda. Rezi, ki delijo slovensko družbo, so tisti, ki jih je v narod vsekala prav ta vojna. V narodovo zavest se je ta izkušnja zapisala v obliki mita. Poraženec je bil namreč fizično iztrebljen in ni mogel povedati svoje resnice, zmagovalec pa je ostal na bojišču sam, pijan od zmage. Zato je tisto uro razumel kot uro vseh ur, kot začetek časov, kot začetek novega sveta, v katerega je začel pisati svojo absolutno resnico. Mircea Eliade pravi: „Mit pripoveduje sveto zgodbo, se pravi prvinski dogodek z začetka vseh časov, v katerem nastopajo bogovi ali civilizatorski heroji. Zato mit vzpostavlja obsolutno resnico. Mit, ki razkriva, kako je neka stvarnost začela biti, zato predstavlja izjemni model za obrede in hkrati za vsakršno posnemljivo človeško dejavnost: prehranjevanje, spolnost, delo vzgojo... Od takrat človek v vsakdanjih kretnjah posnema bogove, ponavlja njihova dejanja." Ta mitologija je imela svoje obrede (spomnimo se vseh proslav, recimo 25. maja), simbole (geometrijski liki, razne vrste orodij za manualno delo), obrede inicacije (npr. sprejem v pionirsko organizacijo) in svoje svete može. Prav vzorno pa je bila razvita tudi folklora te mitologije, o čemer je pisal Igor Škemperle v Slovenčevih Sobotnih branjih (25. julij 1992).

Kritična refleksija je ključ za obnovo slovenskega duha

Denis de Rougemont pravi, da mit „izključuje vsako sodbo, utiša razum ali vsaj onemogoči njegovo delovanje". Tako je tudi z mitom o NOB. Začaranost razuma z mitom je tako močna, da je govoriti o NOB s kritično refleksijo skorajda tako kot izrekati besede v veter. A prav v kritični refleksiji je ključ za regeneracijo slovenskega duha. Tu ne gre namreč za osnovna pravila človeške misli, predvsem pa za temeljna etična načela, ki jih je zgodovinska laž v človekovi zavesti močno omajala. Vendar pa se je za to očiščenje potrebno z mislijo prebiti prav v začetek tistega prvega zla, v začetek morije na slovenskih tleh. Pri tej odpravi, ki bo na neki način odprava skozi Dantejeve kroge pekla, kjer je bilo trpljenje nesrečnikov morda najhujše prav zaradi tega, ker je bilo nesporočljivo in so se tudi zato tako željno izpovedovali pesniku, pa naj misel vodi le želja po resnici. Pri tem bo morala odpasti tudi vsaka dialektična telovadba, češ — obe strani sta bili enako krivi. Kajti misliti na začetek pomeni tudi vprašati se, kdo je morijo začel, kdo si je vzel pravico prilastiti si politični prostor in z njega izriniti vse ostale akterje. Le v luči teh in podobnih vprašanj bo možna resnična sprava, ki bo razbila hipnotično moč mita in osvobodila z njim uklenjeni razum. Seveda pa je sprava možna le ob nekem osnovnem spoznanju, o katerem piše Justin Stanovnik (Slovenska sprava, str. 11) takole: „Sprava je poseben način poravnave neke sprtosti. Njena posebnost je v tem, da izhaja iz spoznanja ali uvida nosilcev spora in ni torej stanje, ki ga povzroči ukrep ali izrek nekoga tretjega. Po sodnem izreku je kak spor urejen za pravni red, a še daleč ni nujno, da so sprte strani s tem med sabo spravljene. Za spravo je torej potrebna posebna zavest med sabo sprtih, nova zavest, ki se je oblikovala bodisi na kakšni nujnosti bodisi na kakem novem spoznanju, ki je odkrilo naravo spora v luči: Lahko tudi vzgon k spravi prihaja iz novega stanja duha, iz nekakšnega spreobrnjenja, ki vidi v sprtosti po sebi nekaj neznosnega in odurnega in je posledica človekove moralne in estetske občutljivosti."

Če se ozremo po našem političnem prostoru, bomo takoj spoznali, da v njem ni prave pripravljenosti ozreti se nazaj, spoznati resnice in priznati krivdo ter obsoditi jasno in načelno vse, kar je to zlo povzročilo, ter se od tega nedvoumno in nepreklicno distancirati. Obsoditi bi bilo potrebno dejanja, ki so zlo povzročila in jih obravnavati v soju tiste vrednote, na kateri temelji življenje družbe: v soju pravičnosti. Le-ta vzpostavlja enaka pravila igre za vskogar. Na njih temelji pravna država. Dolžnost pravičnosti mora biti v družbi brezpogojna. Le tako bi se izpraznil prostor narodne zavesti, ki ga zaseda nad umom nasilni mit, da bi se vanjo lahko zopet vrnila razum in etos. Dokler obstajajo v zavesti in podzavesti vzorci mita, ki temelji na zgodovinski laži, toliko časa bodo arhetipi, ki jih ta mit vsebuje, samoumevni.

Razklanost slovenskega naroda je še vedno velika. Le-ta pa ne izvira iz različnih pogledov na politična vprašanja. To ni rivalstvo med politično levico in desnico, kar je nekaj povsem normalnega. Naša razklanost temelji na arhetipih državljanske vojne, v povsem različnem pojmovanju svojega izvora, svoje preteklosti, svoje zgodovine. Pri tem je potrebno poudariti, da so poraženci iz državljanske vojne dosti bližje resnici kot pa zmagovalci. Šli so namreč skozi mnogo krogov pekla. Pri tem jim njihovo trpljenje in poraz nista dopuščala utvar.

Sadovi mita so še živi

Da prave sprave pri nas ni bilo, je jasno. V medijih je nemogoče prezreti osnovno vrednostno neenakost pri obravnavanju levice in desnice na političnem prizorišču. Pri tem dobi desnica vedno neki vrednostno slabšalni prizvok. Znani so poizkusi izločitve slovenske desnice, predvsem pa krščanske demokracije iz politike. Iz državljanske vojne izvirajoča razklanost je še tako velika, da slovenski izseljenci z veliko težavo pridobivajo slovensko državljanstvo. Da ne govorimo o zapletih okoli denacionalizacije. Naj ob tem še omenimo, da so se iz totalitarizma izhajajoče stranke s spremembo imen na neki način odpovedale svoji preteklosti, ne pa tudi krivično pridobljenemu premoženju.

Predlagani amandma k volilnemu zakonu, ki govori o sodelovanju z UDBO, bi vsekakor prispeval k moralni obnovi slovenskega naroda. Vanj bi vnesel zavest odgovornosti. Za svoja dejanja mora človek odgovarjati, saj življenje v skupnosti temelji na medsebojnem zaupanju. Le odgovornost za svoja dejanja nese v zavest spoznanje, da je pri izbiri nekega ravnanja etični kriterij.

Da so arhetipi mita močno prisotni in odsevajo skozi raznovrstna mitološka začetka na videz močno oddaljena dejanja, je bilo videti ob nedavnem izidu knjige obrambnega ministra Janeza Janše. Knjiga je dvignila mnogo prahu. Kritiki ji zamerijo, da tako brez dlake na na jeziku piše o konkretnih ljudeh in njihovih ravnanjih, se sprašujejo, od kod avtorju vsi podatki. Le malokdo pa se sprašuje o dejstvih. Ker je Janša s tem dramil duha naroda iz desetletnega smrtnega spanca, v katerega ga je zazibal veliki mit, je pač kriv.

Na ruševinah mita raste anarhija

Res pa je, da moč mita vendarle pojema. Ob stoletnici rojstva pokojnega Maršala so se ga le redki spominjali z nostalgijo. Ko umira mit, pa njegov prostor najlažje zasede anarhija. Kajti mit je že očistil družbeno zavest zakonov logosa in etosa ter prevrednotil njene vrednote. Anarhija kot popolno pomanjkanje avtoritete večnih zakonov logosa in etosa ter spoznanja o inteligibilnosti sveta z lahkoto razvrednoti še preostanek veljavnih vrednot in vnese v družbo močne elemente kaosa. Pri tem sicer na videz igra vlogo opozicije, ki z lahkoto ruši trdnjavo mita, v resnici pa vanjo ne vnese zdravega duha, ki bi uspel mobilizirati voljo državljanov za izgradnjo zdrave družbe. Takšno kaotično stanje pa omogoča nastanek „dvojne družbe". Taka družba sicer ima svoje zakone, služijo pa ji predvsem za to, da se po njih ne ravna.

Po vsem tem lahko zaključimo, da bo volilni boj zelo težak in na neki način neenakovreden, saj politični prostor, v katerega bodo stopile stranke in si konkurirale, zaradi moči arhetipov še ni vrednostno-ideološko nevtralen. To ni prazen prostor, kakršnega zahteva demokracija. Mislim, da volilni zakon na samo polarizacijo političnega prostora — pa naj vsebuje še tako močne poudarke večinskega sistema — ne bo vplival. Kajti polarizacija že obstaja, in to na mnogo globlji ravni kot je politična. To je polarizacija ki jo je povročila državljanska vojna, in se nadaljuje zaradi pomanjkanja pripravljenosti za resnično spravo. Slovenskemu prostoru manjka predvsem transparentnosti. Le-ta bo omogočala razločevanje med mitom in resničnostjo ter nas s tem, reševala preteklosti in medsebojnega nezaupanja. Zato bi bila primerna volilna zakonodaja s čim močnejšim poudarkom na večinskosti. Večinski volilni sistem namreč zmanjšuje možnost kaosa. Le v transparetnem političnem prostoru je možen pravični dialog, ki ga Kolakowski definira kot „pripravljenost za boj brez sovraštva in duh spravljivosti brez popuščanja v bistvenih rečeh".

Tretji dan, september 1992, Ljubljana

Čutiti, ne samo vedeti

Štiriindvajset maturantov slovenske srednje šole Marka Bajuka v Buenos Airesu, skupina se imenuje Rast, si je za svoj maturantski izlet izbralo nič drugega kot daljno, a njihovim srcem tako bližnjo Slovenijo. Tik pred vrnitvijo v Argentino smo tri izmed njih, Nevenko Godec, Mojco Vombergar in Marjano Lazar povprašali po vtisih z obiska v domovini njihovih staršev ali celo starih staršev.

Za vami je cel mesec obiskov, ogledov in sprejemov po celi Sloveniji in v zamejstvu. Kje vse ste pravzaprav bili?

Videli smo zelo veliko, kar je tudi prav, saj smo skoraj vsi prvič v Sloveniji. Vsi smo rojeni v Argentini, kjer so rojeni tudi starši nekaterih od nas. Bili smo na Bledu, Brezjah, Bohinju, Postojnski jami, v Kočevskem Rogu in Teharjah, na Turjaku, v Logarski dolini, na Vršiču, v Piranu, v italijanski Gorici in Trstu, na Koroškem. Menda ga ni kraja, ki ga ne bi obiskali. Poleg tega smo se v vsega šestih prostih dneh srečali še s številnimi svojci in prijatelji naših staršev, katerim smo prinesli pozdrave in novice iz Argentine, tako da je bilo vse skupaj zelo naporno.

Vendar se je splačalo...?

Seveda! Slovenija je čudovita. Tako je majhna v primerjavi s širnimi argentinskimi prostranstvi, pa tako raznolika. Poleg tega je to domovina naših staršev ali starih staršev in edini prostor pod soncem, kjer na ulici slišiš jezik, ki ga mi v Argentini govorimo le v družini in v slovenskih domovih.

Kako pravzaprav poteka pouk v slovenski srednji šoli?

Pouk imamo vsako drugo soboto po štiri ure. Profesorji, ki poučujejo prostovoljno, nas učijo zemljepis, zgodovino, slovenščino, živo besedo, etnografijo in verouk. Pri vseh predmetih seveda posvečamo največ pozornosti vsemu, kar je povezano s Slovenijo in slovenstvom.

O Sloveniji ste torej vedeli, še preden ste prišli sem. Je izpolnila vaša pričakovanja?

Obiskati deželo, o kateri ti starejši govorijo s toliko ljubeznijo, pa čeprav jih je ta izgnala in je mnogi od njih od konca vojne sploh še niso obiskali, je gotovo enkratno doživetje. Res, da Slovenijo poznamo skoraj „na pamet", o njej so nam govorili tudi lanski maturanti in drugi, ki so bili pred kratkim tu na obisku, vendar je čisto nekaj drugega deželo tudi obiskati, jo občutiti.

Kako ste doživeli Teharje, Kočevski Rog?

Tudi tu gre za podobne občutke kot prejšnjem vprašanju. Rojeni smo daleč od tistih krajev in časov, pa vendar so tisti dogodki posredno določili tudi našo usodo. Ko smo obiskali mračne kraje, kjer bi navsezadnje lahko končali tudi naši starši, smo začutili tisto, kar smo doslej le vedeli. Verjetno bo vsem najbolj ostala v spominu maša v eni od votlin v Rogu.

Ob koncu potepanja po Sloveniji ste zlezli celo na Triglav...

(Nad. na 4. str.)

MAKS OSOJNIK

KONEC (2)

Upoznanje, zavzetje in pokristjanjenje Južne Amerike

Ob 500-letnici

Živinoreja. Konj je bilo veliko, udomačenih in divjih. Divje so lovili tako, da so jih s številnimi jezdeci pritirjali v brezizhodne klisure in tu so iskali zaščito pri udomačenih. Ti so jih nevede izdali in lovci so jih potem ukrotili. Koliko so jih imeli, nam pove anekdota: Add, Orkekejeva žena, je v eni igri zapravila 60 konj. Jahati so se učili v najranejši mladosti. Španski jezdeci so jih občudovali. O oslih, mulah, mezgih nisem zasledil, a gotov so jih tudi poznali. Govedoreja je bila zanikrna vsaj pri južnjakih, vendar jim je dajala mleko, meso in kože. Llame, ukročeni guanaco, alpaca kot tovorne živali so jim dajale tudi meso in volno. Najfinejšo volno pa so jim dajale (in jo še) vicuñe. Tudi o ovcah in kozah nisem nič zasledil, a gotov so jih rabili.

Poljedelstvo je bilo pri južnjakih skromno (koruza, krompir, batata, lešniki, mandioka, drevesni sadeži...) Inki pa so bili (najbolj v Cuzco v porečju reke Urubamba, pritok Amazone) odlični poljedelci. Koruze so pridelovali velike količine in so jo gojili 400 vrst, krompirja pa 77 vrst. Za časa vladanje zadnjih (od 14-tih poznanih) se je kmetijstvo močno dvignilo.

Jezik. Misijonarjem in seveda tudi vsem drugim je delal velike težave. Mnogi med njimi takorekoč nimajo slovnice, Mapuče zelo zmešano in nepravilno. Obstaja pa menda na jugu Čila pleme, ki ima pravilno in se ga lahko priuče, četudi ni podoben nobenemu drugemu (Frigijci?). Večina dialektov in tudi jezikov je že izginilo. Tod okrog so živeli Querandíes in zapadno od njih Charrúas. Španci so jih prej iztrebili, predno se je našel kak jezikoslovec in je danes sporno vprašanje, ali so pripadali rodu Guaraní ali Pampidom, Tehuelches, ali so bili svoj rod.

O *Tehuelches* nekaj besed: Španci so jih imenovali Patagones (*„Pata larga"* zaradi velikih podplatov) Portugalci pa po skoraj ničvrednem drobižu istega imena. Vzdeli so jim to ime in je ostalo. Po značaju so bili dobri, plemeniti, tudi Španci tako pišejo o njih. Ko pa so spoznali zahrbtnost Špancev, so se obrnili v silno pogumne vojščake.

Značaj. Kakor že povedano, so bili ljudomilega značaja. Primer: Ko so prišli ubežniki iz Čila, so jih branili. Nekaj stotin jih je bilo in ušli so, ker so čilski Španci še okrutneje postopali z njimi. Našli so 300 Keltov in jih rešili pogina od lakote. Slavni španski polkovnik Baigorria je 20 let živel na „dvoru" velikega kasika in se oženil z njegovo hčerjo. Užival je vse pravice „dvorjana". Naenkrat se mu je utrnila misel; in je pobegnil. Prelevil se je v voditelja španskih čet. Podobne zgodbe imajo za seboj Mapuči v večji ali manjši meri. Mnogo bi nam vedeli povedati (nekaj je napisanega) o kasikih *Calfucurá, Shaihueque, Cabgapol, Viltipoco, Orekeke, Namuncurá...* Klan Orekek so zgrabili, četudi so bili v dobrih odnosih z oblastmi in odpeljali v Buenos Aires v lakoti in žeji in nikakšni možnosti za čiščenje. Tu je kasike tudi umrl, pisec piše, dvomljive naravne smrti.

Ker so Mapuče, Tehuelche in vse druge rodove čedalje bolj rinili v Ande, so se pogosto prasnili v bojih. Toda španske *„palice, ki grmijo"* so bile silnejše od mapuških krogel, kopij in lokov. Tristo let so vztrajali v španskem nasilju in zahrbtnosti.

L. 1881 je general Julio A. Roca dal ukaz polkovniku Conradu Villegasu, da naredi konec temu neprestanemu vojskovanju. Blizu Bariloč na hribu Carmen Villegas so se spoprijeli v odločilni bitki in po silno krvavih bojih dvignili argentinsko zastavo. Zmaga je veljala za vso Patagonijo.

In zdaj starci in starke in morda še bistrejši in čustveni mladci ob rdeči zarji zahajajočega sonca z globoko bolečino gledajo v preteklost, v dni, ko je njihov rod polagal neštete žrtve na *Ngulatum,* oltar domovine. In vidijo, določno vidijo: svobode ne bo več. In ni ga zelišča bolj grenkega, in ni rane bolj skeleče od tega bridkega spoznanja. Ne bo je več! *Huinca* (kristjani) so jo zdrobili, poteptali v našo tlo, ki nam ga je dal Nguenechén.

Tako izlivajo svojo bolečino ob večerni ognjih ob spremljavi quen, sicus in erke. Njihova pesem je turobna.

Pokristjanjenje se je gibalo zelo počasi, seveda posredno in neposredno po krivdi zahtevnih in večjih del surovih zavojevalcev. Vendar pa je med misijonarji nekaj svetlih luč, ki so že ali so na poti do oltarja. (Tudi sin kasika *Namuncurá*).

Med najsvetlejše pač moramo šteti jezuite z njihovimi redukcijami v Misionesu in širši okolici.

Kakor že povedano, so bili Španci in Portugalci grabežljivi. Iskali so srebro in zlato in ker to ni bilo raztreseno po vsej Ameriki, so zbirali, kar jim je donašalo. Takozvani *paulisti* ali *bandeirantes* so se zbirali v bande, lovili domačine in jih prodajali v Santos in Rio de Janeiro za sužnje. Trgovina je čedalje bolj cvetela v porečju reke Paraná, kjer so bili Indijanci gosteje naseljeni.

Prišli so jezuiti in začeli ustanavljati tzv. redukcije, da bi z oznanjevanjem evangelija tudi zaščitili in obenem vzgajali Indijance.

Pritisk banditov je bil tolikšen, da so se l. 1632 preselili.

Ne moremo si predpostavljati napora selitve. 12.000 damačinov z vsem prepeljati v malih čolnih in splavih v stotine kilometrov oddaljene varnejše kraje.

Tu so zgradili nove redukcije: na ozemlju današnjega Misionesa 12, v današnjem Paragvaju 8. v Braziliji 7 in v Corrientesu 3. 50 so jih že imeli, a le tridesetere so se obdržale do zloma.

Na vsaki redukciji sta bila dva jezuita. Vso upravo so vodili demokratično izvoljeni odborniki z županom na čelu. Patri so posegali le v primeru spora. Zemlja je bila skupna last, toda vsaka družina je imela kos zemlje za zasebno obdelovanje in pridelovanje. Ker je bila glavna prehrana meso, so redili mnogo govedi; nad en milijon so jih že imeli. Davek so plačevali od izkupička za mate.

Analfabetizem so iz svojih varovancev docela preganali. Izučili so zidarje, tesarje,kovače, ključavničaje, kamnarje, kiparje, izdelovalce glasbil, pevce, muzike... Še danes se vidijo njihova dela v razvalinah in v muzeju. Tudi glasbil je veliko.

Indijanci so se trumoma pridruževali in se vključevali v redukcije. Iz Evrope so hodili občudovat inkulturacijo, kakršne niso našli nikjer na svetu. Nad sto tisoč jih je že štel misijon.

Tedaj pa je po Evropi zavel strupeni duh renesanse, ki je na vso moč preganjal Cerkev, posebno jezuite. Tudi na španski dvor je dospel. Kralj Karel III. Burbonski je s kraljevim pismom z dne 27. februarja 1767 izgnal jezuite ne samo iz Španije, temveč iz prekomorskih dežel. Eno leto pozneje je buenosaireški guverner Francisco de Paula Bucarelli uresničil izgon. V borbah med Španci in Portugalci so redukcije požgali. Nekaj prebivalcev se je vrnilo in škof jim je poslal nekaj redovnikov, a se niso znašli in so vse opustili. — Razvaline še danes vpijejo v nebo, hvalijo ljubezen in žrtve pionirjev boljše bodočnosti, obenem pa obtožujejo brezsrčnost krščenih malikovalcev.

Drugod so jih mnogokje pokristjanjevali z nasiljem.

Še nekaj stavkov o severnjakih

Po dva in pol-mesečnem obleganju je Cortez 13. avgusta 1521 zavzel glavno mesto mogočnega azteškega cesarstva *Tenochtitlan.* Cuantemoca, zadnjega cesarja, so ubili. Tako piše Cortez: „To mesto je večje in bolj urejeno kot Granada in ima take in podobne stavbe. Na trgu je vsak dan okrog 30.000 ljudi. Vlada vzoren red. Zelo lepe in visoke stavbe imajo lepa in prostorna stanovanja. Okrog templja je 40 visokih stolpov, glavni je tako visok kot stolp seviljske stolnice." — O cesarju *Montezumi* pravi isti: „Težko bi bilo opisati njegovo razkošje, sijaj, krasoto in videz. Vse je bilo v zlatu, srebru in dragocenih kamnih ter perju. Njegov dvor je tak, kakršnih je malo v Španiji. Je občudovanja vredno, kakšno pamet imajo ti ljudje."

O prebivalcih na Haitiju je že Kolumb napisal in ponavlja Cortez: „Hodijo čisto goli, kakršne je rodila mati, pa so najboljši ljudje na svetu. Odlični hlapci bodo. Hitro ponavljajo, kar jim govorimo. Lepo so nas sprejeli..."

O poglavarju Inkov, *Atahualpi,* piše zgodovinar, pravnuk Indijanke in Španca Víctor Heredia, da so ga ujeli in domačini so zanj dali v odkup tri sobe polne zlata. Španci so vzeli zlato, Atahualpa pa razčetverili...

Isti piše, da so v Potosíju v današji Boliviji v srebrnih in zlatih rudnikih uničili (pobili ali izstradali) 8 milijonov (piše z besedo: milijonov, ne millares!) domačinov.

In kam so ti španski in portugalski „rodoljubi" odvažali zlato in srebro in druge dragocenosti? V Španijo? Kaj še! V Amsterdam, Rotterdam, Manchester... In to so bile ogromne količine.

Še l. 1876 so Amerikanci napadli indijansko pleme Sioux v državi Montana v prepričanju, da se tam še nahajajo zlati zakladi. „Sedeči bik", poglavar, se jim je močno zoperstavil. Pobili so generala Custerja in vso njegovo vojsko — 266 oficirjev (o moštvu člankar ne poroča). Dva meseca nato so jih ponovno napadli in jih premagali. O zlatu pa ni bilo sledu.

To pleme je tudi najsrditeje usmerjeno proti belcem. Za 12. oktober so pripravljali v zvezi z drugimi rodovi in črnci protestna zborovanja v Washington, Atlantasu, Mineapolisu, Rapid-City-u in drugod.

„V Severniki Ameriki — piše člankar — je govorjenje ali pisanje o «discovery» v tem smislu prepovedano. V javni kulturi je 12. oktober tragični moment srečanja dveh civilizacij."

In sedanje številčno stanje Indijancev v Argentini?

Po statističnih podatkih:

Ljudsko štetje iz leta 1980, katerega dokončni rezultat še ni poznan in še manj iz leta 1991, je pokazalo:

Mapuče	95.000	preb.
Toba	35.000	„
Huiliches (Wichi)	9.143	„
Guaraní	3.750	„
Kolla	2.750	„
Tehuelche	52	„
Skupno torej	145.705	

(Po "El Cronista")

Toda tej statistiki nikar ne verujmo! Zaradi diskriminacije, podcenjevanja in izkoriščanja se pri ljudskem štetju niso pokazali kot domačini, temveč kot kreolci, da bi se nakako izenačili v provincah.

Kje se kaže:

Mapuči: „Od leta 1945 nas porivajo iz naše originalne cone v puste kraje... Za malvinsko vojno so nam vzeli ob Rio Gallegos velike površine plodne in obdelane zemlje za preizkušnjo orožja in municije. Zdaj ta zemlja ni uporabna za obdelavo. V zameno so nam dali nerodovitno zemljo..." Tako in podobno našteva delegat Mapuchev Jorge Ñancucheo.

Los Tobas: Omar Bregui poroča: „V Las Palmas so ustavili državno podjetje, ki je dolgo prehranjevalo našo družbo. Odpuščeni delavci, četudi študirani, ne dobijo zaposlitve. Lakota in stiska..."

Guaraní: Njihov delegat Agustín Ocampo: „Od 47-ih skupnosti v Misionesu jih je po triletni borbi 39 doseglo zemljiško lastninsko pravico. Prvi v Argentini. Kdaj se bo izvedlo?"

Takih stavkov in sestavkov je veliko, zelo veliko. Pisali ali povedali so jih sinovi ali vnuki ali pravnuki, v katerih še živi bolečina pradedov.

O mnogih rodovih pa v novejših statistikah ni besede.

Dostavek: V. Heredia piše, da je bilo pobitih ali kakorkoli uničenih v celi Ameriki 56 milijonov Indijancev. Grozno!

Čutiti, ne samo vedeti

(Nad. s 3. str.)

To je bil višek našega obiska, V enaindvajsetih letih, odkar obstaja Rast, smo mi prva skupina, ki je prišla na vrh, ki predstavlja simbol slovenstva. Imeli smo tudi srečo, da je planinski krst ob Aljaževem stolpu opravil naš prijatelj Lojze Peterle.

Kako mlad „Argentinec" vidi slovenske navade, življenje, mladino? Kaj vas je pri Slovencih motilo?

So dobri in slabi vtisi. Predvsem so Slovenci, celo v primerjavi z nami, kaj šele s tistimi „pravimi" Argentinci, bolj hladni, umirjeni, preračunljivi, razumarski. Lepo se je sprehajati po čistih in urejenih ulicah, vseeno pa bi se včasih morda bolj prilegel kakšen nasmejan obraz več. Predvsem, če gre za natakarja... Slovenci so večji individualisti kot južnjaki, kar se vidi že v zelo raznolikem načinu oblačenja. V Argentini je vse bolj kampanjsko. Najbolj nas je motilo to, da, predvsem mladi, v Sloveniji veliko pijete (pa tudi jeste), kar v Argentini sploh ni v navadi.

Sicer pa imajo v Argentini boljše sladolede in kavo, v morju pa ni ježkov...

Čeprav ste Slovenci, ste tudi Argentinci in obratno. Kako vi mladi živite s to svojevrstno dvojnostjo?

Res je pogosto zelo težko. Počutiš se Argentinca, pa vseeno veš, da so nekateri bolj Argentinci kot ti, saj oni drugače razmišljajo, verujejo. Sošolci v argentinskih šolah nas postrani gledajo, če „pretiravamo" z dejavnostmi v slovenskih domovih. Če pa se družimo bolj z Argentinci, so Slovenci tisti, ki jim ni ravno vseeno, saj se bojijo, da bi pozabili na to, kdo smo in kdo so naši starši. Pri vsem tem je zelo pomembno, da se znotraj Rasti in tudi v slovenskih domovih mladi med seboj zelo dobro razumemo in smo prijatelji. Zato nam druženje v imenu slovenstva ne pomeni prisile, ampak veselje.

Hvala za pogovor in pozdrav vsem Slovencem v Argentini!

Z. Ž. - „Slovenec"

NOVICE IZ SLOVENIJE

VOLČJI POTOK — Čeprav je nekaj ur po otvoritvi začelo močno deževati, je razstavo cvetja Evrocvet 92 v arboretum v Volčjem Potoku že prvi dan obiskalo nakaj tisoč obiskovalcev, še zlasti otrok. V večjem številu osnovnih šol širom po Sloveniji so namreč organizirali naravoslovne dneve.

KRVAVEC — Ob koncu pašne sezone je pašna skupnost Ambrož pod Krvavcem priredila Kravji bal pri brunarici na Krvavcu. Pripravili so tekmovanje s kravami ter kegljanje za srnjaka.

LJUBLJANA — Tek miru 92 je potekal čez 1.400 km dolgo progo. Začel je v nemškem Wiesbadenu in končal v glavnem mestu Slovenije, ki je prijateljsko povezano z Wiesbadenom. Teka se je udeležilo enajst športnikov iz Nemčije, Poljske in Češkoslovaške kot opozorilo na nesmisel vojne v nekdanji Jugoslaviji in pokazati solidarnost s prijateljsko Ljubljano. V ta namen so izročili mestu Ljubljana ček za 15.000 mark, Malteški križ iz Wiesbadena pa je poslal dva tovornjaka oblačil in zdravil za begunce iz Bosne in Hercegovine.

KOPER — Razlika med slovenskim tolarjem (SIT) in hrvaškim dinarjem (CRD) se kar pošteno veča. V mesecu septembru so v tržaških bankah za tolar odšteli 13,25 italijanskih lir, za hrvaški dinar pa le tri lire. Po raznih podatkih bi se dalo izračunati, da je sedanje razmerje med tolarjem in dinarjem približno 1:3,5 (razmerje izračunajo posred-no: tolarje je treba zamenjati za tujo valuto in naknadno z njo odkupiti hrvaške dinarje).

LJUBLJANA — V prvem polletju so po Sloveniji dogradili le 435 novih stanovanj, kar predstavlja 16 odstotkov vseh gradbenih del. Pred desetimi leti so na polletje zgrajevali po 2.000 stanovanj, kar kaže na nizko naložbo pri gradnji.

KAMNIK — Staro mestno središče že več let urejujejo in prenavljajo. Na trgu svobode so letos prenovili dve spomeniško zaščiteni hiši, na trgu samem pa moti betonski postor v zaklonišče iz druge svetovne vojne pod malograjskim hribom. Verjetno se bodo odločili, da vhod porušijo in primerno uredijo, v zakloniščnih rovih pa bi lahko naredili vinoteko, saj se tam temperatura praktično ne spreminja.

NOVO MESTO — V štirih dolenjskih občinah so v začetku leta imeli še skoraj sto poslovnih enot v drugih republikah bivše Jugoslavije. Tržna vrednost vseh teh objektov bi lahko dosegla kaki 2 milijardi tolarjev. Poleg teh je treba omeniti še 172 počitniških objektov z dodatno tržno vrednostjo ene milijarde tolarjev. Odveč je zapisati, da je večina poslovnih enot bilo zaplenjenih, tako v Srbiji, BiH ali na Hrvaškem.

LJUBLJANA — Nastopil je mesto slovenskega veleposlanika v Švici dr. Anton Bebler, dosedanji vodja stalne misije OZN in drugih mednarodnih organizacij v Ženevi.

LJUBLJANA — V Novi svet je naslov razstave v Kulturno-informativnem centru Križanke, ki jo je pripravila dr. Irene Mislej. Na njej so predstavljeni razni Slovenci, ki so sooblikovali podobo Novega sveta: misijonar Anton Kapus DJ, Frank Lausche, Etbin Kristan, Frank Česen, Rajko Ložar in Bronislava Sušnik ter še drugi slovenski misijonarji in razumniki v Južni Ameriki.

LJUBLJANA — V prometni nesreči je umrl 37-letni polkovnik Danijel Kuzma, namestnik načelnika Republiškega štaba za teritorialno obrambo Republike Slovenije. Bil je eden izmed najpomemebnejših organizatorjev in voditeljev koordinacijske skupine, ki je vodila bojne operacije med vojno proti JA. Velik delež ima tudi pri organiziranju nove slovenske teritorialne obrambe. Za vse svoje delo je bil izjemno povišan v čin polkovnika in odlikovan z visokim priznanjem reda generala Maistra II.

MURSKA SOBOTA — Od osemindesetih ulic v mestu je mestni parlament sprejel odlok o preimenovanju dvajsetih ulic. Komisija za preimenovanje je po enoletnem razpravljanju predlagala nova imena in s tem s soboških ulic izbrisala spomin na Tita, Moše Pijada, Kidriča, Borisa Kraigherja, mladinske brigade, ustanovni kongres KPS, med drugimi. Seveda so se — sicer prepozno — dvignili tkim. „borci", ki so protestirali proti takemu ravnanju.

LJUBLJANA — Na šišenskem stadionu in ljubljanskem Barju so v štirih dneh prikazali spretnosti šolskih službenih psov. Skoraj sto psov iz šestnajstih držav Evrope, Japonske in Amerike o sledili, reševali, iskali mamila in eksplozive. Razstavo in svetovno prvenstvo je pripravil Kinološko društvo Ljubljana, ki letos praznuje 70-letnico ustanovitve. Istočasno pa je v Zürichu Slovenija bila proti pričakovanju že zdaj sprejeta v mednarodno kinološko združenje FCI in s tem dobila tudi pravico, da lahko podeljuje mednarodne naslove (CACIB). V Sloveniji je 68 društev, v katere je včlanjenih kakih 10.000 članov-kinologov.

MOJSTRANA — Sava Dolinka je v strugi med Mojstrano in Gozdom-Martuljkom poniknila v dolžini šestih kilometrov. Kljub deževju ni v strugi tekla voda; razlog pa naj bi bil v tem, da je deževje odplaknilo plast, ki se je nabrala nad prodnatim dnom. Ribiči so v dveh dneh rešili kakih šesto tisoč rib, a računajo, da je kljub reševalni akciji poginilo 15.000 rib.

LJUBLJANA — Za poročno takso v slovenskem glavnem mestu je treba odšteti 1.200 SIT; če zaročenca želita slovesnejši obred, morata pa primakniti še tisoč tolarjev.

VILENICA — Na sedmem mednarodnem srečanju pistaeljev, ki ga je v tem kraškem kraju pripravilo Društvo slovenskih pisateljev, je posebna komisija izbrala kot nagrajenca Vilenica 92 Čeha Milana Kundera. Srečanja se je udeležilo kakih sto gostov iz 17 držav. Milan Kundera je lani ob agresiji JA objavil poziv: „Treba je rešiti Slovenijo" v pariškem uglednem dnevniku Le Monde.

KRANJ — Na sejmu Slovenski proizvodi — slovenska kakovost, kjer je sodelovalo 73 razstavljalcev, so podelili znak SQ novim 146. izdelkom slovenskih podjetij.

STIČNA — Salezijanski duhovnik Karel Ceglar, star 80 let in upokojeni župnik iz Hamiltona, Ontario, je predal stiškemu samostanu bogato zbirko o misijonarju in škofu Frideriku Baragi. Zbral je veliko knjižno zbirko, ki obsega vse zanimive knjige in dokument o misijonarju, ki so izšle v tujini v zadnjih petdesetih letih. Zbrana so tudi njegova knjižna dela, pisma in več slikovnih in etnoloških gradiv, kot so krplje, star križ in podobno. Kot dopolnilo o materialu o Baragi so predstavljeni še kompleti mesečnikov Ave Marija iz Lemonta ter argentinskih Duhovno življenje z Božjimi stezicami in Katoliški misijoni. Ceglar pa je sam spisal dve knjigi v angleščini z naslovom Baragiana: prva obravnava Baragovega dela, v drugi je pa zbrana vsa bibliografija, kronološko urejena na 300 straneh. Ves material sta predstavila stiški opat Anton Nadrah in Matjaž Puc kot ravnatelj Slovenskega verskega muzeja v ustanavljanju na odprtju razstave v samostanu, ki obsega tri prostore.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvo: V Wehru (Nemčija) se je 25. septembrav družini Tomaža Kralja Eckerja in žene Marije Spennmann rodila hčerkica *Tanja. Čestitamo!*

Krst: Krščen je bil v slovenski cerkvi Marije Pomagaj *Luka Mavrič,* sin Marjana in ge. Danice roj. Jerovšek. Botrovala sta rev. Tomaž Mavrič in Betka Jerovšek. Krstil pa ga je prof. France Bergant.

Srečni družini iskrene čestitke.

Zveza mater in žena

V dobrodelni sklad ZSMŽ so darovali: namesto cvetja na grob dr. Dobovška: druž. Eiletz Marjan $ 50 (in tudi nam. cvetja na grob Clementeju); Vladimir Pezdirc $ 50; dr. Miha Stariha $ 50; N. N., Olivos, $ 20; ga. Pavlina Dobovšek pa U$A 100 v spomin svoje tete ge. Lojzke Sparhakl.

Vsem najlepša hvala!

NOVICE IZ KOROŠKE

OTROCI V CELOVCU: Javna dvojezična ljudka šola v Celovcu se je prvič predstavila javnosti. Pod geslom „Adijo Zima" so otroci pokazali skupaj s pomočjo učiteljev, kako pestro je šolsko delovanje. Otroci so navdušili ne samo starše, ampak tudi častne goste. Šolski inšpektor Wiegele je pohvalil naštudiran nastop otrok in pripomnil, da je sedaj možnost dati otrokom dvojezični pouk. Šola je odprta za vse, tudi za tiste, ki šolnine ne morejo plačevati. Z velikim prizadevanjem in kvalitetnim poukom želijo posredovati otrokom najboljše znanje in tov obeh jezikih.

MANJŠINSKI MANDAT: Malo upanja je, da bi se ta uresničil, če ne bodo vse stranke prišle do enotnega mišljenja. Manjšine bodo mogle premisliti, ali bodo spravile skupaj eno listo ali vsaka manjšina posebej ali se bodo vključili v različne klube t.s.p. stranke in bili pri tem v nevarnosti, da glasujejo za nekaj, kar se ne tiče slovenske problematike.

OTROŠKI VRTEC: Pogovor z deželnim glavarjem in njegovim namestnikom se je dotikal dvojezičnih otroških vrtcev. Po predlogu sosveta naj bi po vseh okrajih, kjer bi bilo več kot pet otrok prijavljenih, ustanovili dvojezično skupino. To bi določil posebni deželni zakon; predlog so podprli tudi župani dvojezičnih občin. Izid pogovora z deželno vlado je bil naslednji: 1. Prišlo naj bi do pogodbe med deželno in zvezno vlado, ki naj bi zajela financiranje dvojezičnih otroških vzgojiteljic. 2. V strankah naj bi prišlo do internih pogovorov med deželnimi vodstvi ter ustreznimi občinskimi frakcijami. 3. Tem naj bi sledili še uradni pogovori med deželno vlado in občinami. Stranke podpirajo predlog, tako tudi deželna vlada, mora pa sprejeti še formalni sklep.

GLASBENA ŠOLA: V deželnem tekmovanju koroških glasbenih šol je Slovenska glasbena šola prisostvovala z 16 učenci, od katerih sta 2 dosegla prvo mesto in 9 drugih odlično drugo nagrado. Oba učenca, ki sta dosegla prvo mesto, igrata na saksofon. Uspeh učencev je uspeh učiteljev in Slovenske glasbene šole, a to ne velja za oblasti, ki ne upoštevajo njene enakoprav-nosti.

OMANOV KRIŽEV POT: Šenjakobsko farno cerkev krasi križev pot znanega umetnika Valentina Omana. Odkritje tega je bilo velio doživetje za farane. Misel se je rodila domačinki-arhitekti Mariji Siboronji in l. 1990 se je umetnik lotil dela z naslovom „Križev pot človeštva" — poleg tega krasi še 12 tabel mrtvašnico zraven farne cerkve.

REKA PRI ŠT. JAKOBU: Nujna je gradnja čistilne naprave na reki pri Št. Jakobu, a ljudje ne marajo prevzeti odpadkov verbinskih hotelirjev. Proti gradnji ni nobeden, a pravično tudi ni, da bi odpadke sprejela smo ena občina. Projekt Reka je dovolj obremenjen: ima dve postojanki dravskih elektrarn, dva visokonapetostna daljnovoda, tri plinovode, gradnja avtoceste.

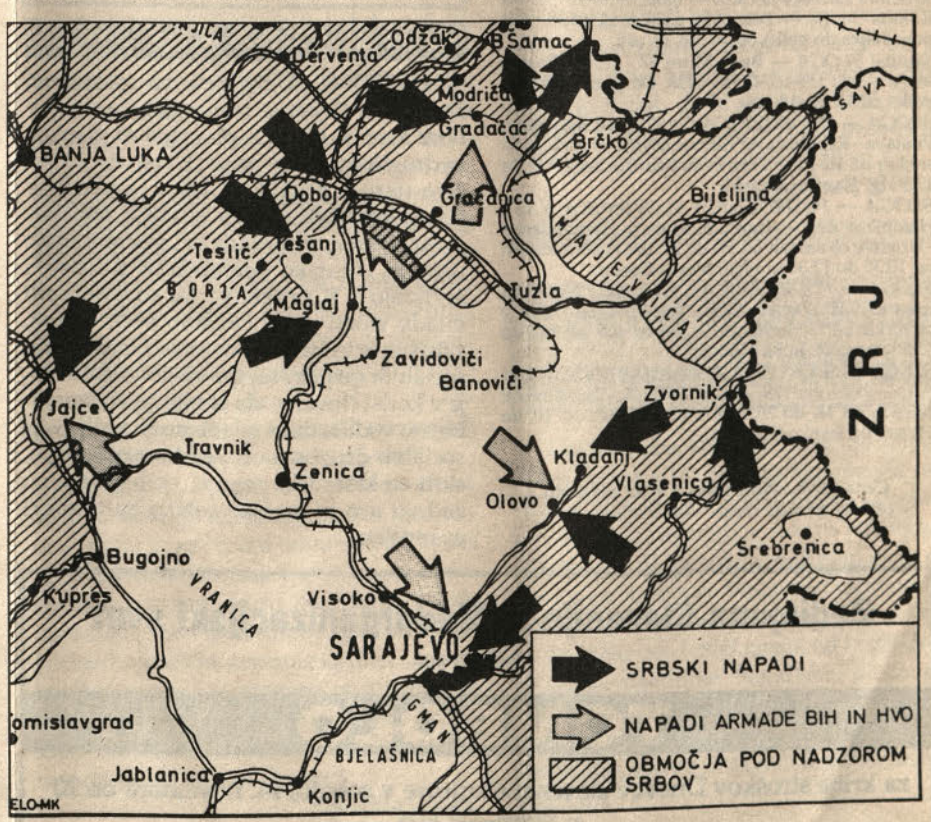

Zemljevid srbskih napadov v Bosni (DELO)

MALI OGLASI

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; *Viktor Fekonja*

Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Šturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D" - Capital - Tel.: 433-1713

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3º „M" — Capital —Tel: 83-7347 in 826-5005.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. *Elektro Ader* - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmas) za hiše - tovarne - avtomobile. *Inž. Janez M. Petkovšek,* Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa

DENAR S.R.L. - Kocmur in kompjuterji Tel./Fax: 942-8681/943-6023

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B" - San Martin - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Alas Tour Vam nudi po ugodnih cenah potovanja po Argentini, svetu in v domovino, tudi skupinska. Na uslugo Vam je Juan Kočar. Rivadavia 5283 - Loc. 34 - Tel.: 903-4006.

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni *Marjeta Šenk* - Tel.: 762-2840.

ILIRIJA TUR IATA

LEGAJO Nº 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnica. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ARHITEKTI

Arh. Jure Vombergar - Načrti in vodstvo gradbenih del: stanovanjske hiše, trgovine, delavnice, tovarne, itd. Av. Gaona 2776, Haedo. Tel.: 659-1413

Arh. Aleksander Jure Mihelič - Načrti in vodstvo novih zidanj in prenovitve v Buenos Airesu, Miramaru in okolici. Tel.: 631-9600 in 0291-22977.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knavs — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E" - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka od 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarria 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — Andrej Marolt - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

REDECORA - Celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolivar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt - Pte. Illia (Ruta 8) Nº 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic $ 3- za enkratno objavo, za vsak mesec —4 številke— $ 9.-

XXV. PRISTAVSKI DAN

V nedeljo, 25. oktobra 1992

Ob 11.15 začetek, sv. maša, kosilo
Ob 17.00 popoldanski spored:
govori dr. Andrej Fink,
dve šaljivi enodejanki,
prosta zabava.

Nedelja, 8. novembra 1992 — Berazategui

27. obletnica Cankarjevega doma in 7. mladinski dan —

srečanje z mladimi iz Slovenije

Lepa si in moja si — Slovenija!

Ob 10.00: pričetek tekmovanja v odbojki
11.45: dviganje zastav
12.00: sveta maša
Sledi pozdrav gostom in kratek kulturni program.
Kosilo.
Prosta zabava.

Lepo vabljeni prijatelji in rojaki. — Odbor.
Calle 24 in 144 — Berazategui

POČITNIŠKA KOLONIJA

Pripravljalni odbor (ge. Helena Malovrhova, Marjana Batageljeva in gdč. Angelca Klanšek) sporoča, da je v pripravi letošnja kolonija za šolske otroke v Počitniškem domu dr. Hanželiča v Córdobi. Vpisovanja sprejema pisarna ZS. Ceno bomo objavili v prihodnje.

ZEDINJENA SLOVENIJA

ZEDINJENA SLOVENIJA

vse lepo vabi na predavanje

msgr. Antona Ilca,

ki deluje med Rusi v Belgiji in službeno neprestano potuje v Rusijo.

Govoril bo o Rusiji danes, o njenem krščanstvu, o posledicah komunizma.

Predavanje bo v soboto, 7. novembra, ob 20. uri v Slovenski hiši.

SLOVENCI NA KOROŠKEM

DRUŠTVO: V Šmihelu so praznovali stoletnico Društva mrtvaških bratov. V farni kroniki ni nič zapisanega, iz člankov in drugih zapiskov pa se sklepa, da je društvo staro nad 100 let. Glavni namen društva je krščanski pogreb. Iz starih zapiskov je razviden namen: skrb za „srečno zadnjo uro" in „bratsko opominjanje k lepemu življenju". K praznovanju so pristopili mladi; videti je, da Društvo noče umreti, zato mu je treba dati nove sile zaradi novih socialnih razmer, saj gre njegovo delovanje v korist človeka, da bi bilo še vedno duhovno vodilo, da bi mladi možje našli svoje socialno-družbeno in versko poslanstvo, skrb za krščanski pogreb, skrb za srečno zadnjo uro in bratsko sožitje na podlagi evangelija.

Odbor Rožmanovega doma sporoča:

Zaradi obiska visokošolcev iz Slovenije in Pristavskega dne, smo prestavili Občni zbor na nedeljo dne 1. novembra t. l. ob 11 dopoldne.

Lepa hvala za razumevanje.

Odbor

Zahvala

Odbor Rožmanovega doma

čuti dolžnost tople zahvale dijakom 5. razreda Slovenskega srednješolskega tečaja — Rast in njihovim staršem, za prostovoljno delo v Domu in gmotni dar tej hiši slovenske ljubezni!

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. Vrela voda. 5. Ena od sestavin zidarske malte. 9. Spodnji del posode. 12. Pameten, preudaren. 14. Dietetično sladilo. 16. V času, ko zori grozdje in odpada listje. 18. Lepo vedenje. 20. Oznaka za varsto živih bitij. 21. Vrsta zemlje. 22. Spijo. 24. Reka v severni Španiji. Izliva se v Sredozemsko morje. 26. Pristanišče v Kaspijskem morju, začetek naftovoda v Črno morje. 28. Kazalni zaimek. 29. Takoj za desetim. 31. Center vrtenja. 32. Glavni števnik. 34. Izročiti, darovati. 35. Žival, ki rije pod zemljo. 36. Grški otok, Odisejeva domovina. 37. Slovansko moško ime. 40. Vrsta blaga. 41. Neurejen, smešen. 43. Vedno lačen. 45. Otet, osvobojen. 47. Poseduje. 48. Vas pri Domžalah. 49. Vrhnji del prsnega koša.

NAVPIČNO: 1. Tisoč metrov. 2. Družina žuželk. 3. Sleče kožo s telesa. 4. Poljski pridelek, hrana živini in človeku. 6. Domače živali. 7. Predlog za 4. in 5. sklon. 8. Domišljavo predrzen. 9. Mejna reka med Srbijo in Hrvaško, se izliva v Savo pri Rači. 10. Na noben način. 11. Osebni zaimek. 13. Zadržan, zbran. 15. Dokaz odsotnosti (pri kakšnem kaznivem dejanju). 17. Natika na bodico. 19. Prav tiste. 21. Sprejemam svoje povabljene in jim strežem. 23. Uničujem nekaj postavljenega. 25. Sovražnik železa. 27. Začetek prebavnega trakta. 29. Prav taškno. 30. Divji maček. 33. Nauk o človekovih nravnih vrednotah. 35. Zelišče, ki rase ob potokih in je zelo cenjena solata. 37. Omejeni deli ploskve ali prostora. 39. Dvignjeni del dvorane, prizorišče. 40. Komaj ohranja živ žar. 41. Je pripravljen, zmožen. 42. Nima glasu, ne more govoriti. 44. Vzdih. 46. Nikalnica.

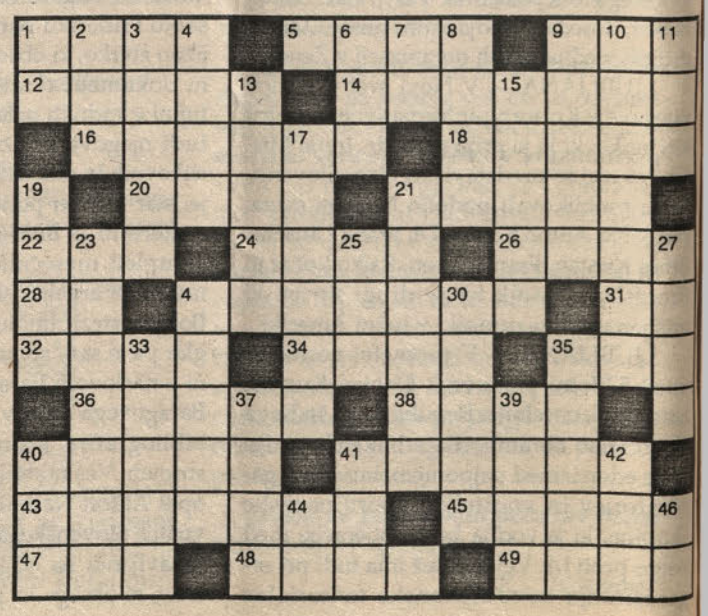

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: *Valentín B. Debeljak*
Propietario: *Eslovenia Unida*
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono y Telefax: (54-1) 643-0241

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino $ 50; pri pošiljanju po pošti pa $ 55; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Čeke na ime „ESLOVENIA LIBRE".

Stavljenje in oblikovanje:
MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
Estados Unidos 425 - Tel./Fax.: 362-7215
(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

NEDELJA, 25. oktobra:
XXV. Pristavski dan
SOBOTA, 31. oktobra:
Redni pouk slovenskega *Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri*
NEDELJA, 1. novembra:
Občni zbor Rožmanovega doma ob 11.
SOBOTA, 7. novembra:
Predavanje msgr.Antona Ilca ob 20 v Slov. hiši
NEDELJA, 8.novembra:
27. obletnica Cankarjevega doma v Berazateguiju in 7. mladinski dan..
SOBOTA, 14.novembra:
Tombola za kritje stroškov Dnevov slovenske kulture ob 20 v Slov. hiši.

Zedinjena Slovenija in Medorganizacijski svet

vabita na

TOMBOLO

za kritje stroškov Dnevov slovenske kulture v soboto, 14. novembra ob 20 v Slovenski hiši.